

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Slidrecht - Centrum; J. van Heteren, Slidrecht - Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkerk. Telefoon 01837 - 357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan Rijn, telefoon 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

„De natuur leerschool der genade”

Want de aarde brengt vanzelf vrucht
voort: eerst het kruid, daarna de aar,
daarna het volle koren in de aar.

Markus 4:28

I

De natuur is een boek, vol zinrijke beelden, geschreven door de vinger des levenden Gods, tot lering en onderwijzing voor het geestelijke leven. Jezus, de grote Profeet en Leraar, wijst ons zelf daarop.

Hij heeft vele dingen tot het volk gesproken door gelijkenissen.

Zo hebben wij hier in 't woord van de tekst, ook een beeld uit de natuur, vol lering voor het geestelijk leven. Ja, wanneer wij bij dit Woord in enkele meditatie wat nader willen stilstaan, dan zien wij, dat ook hier de natuur leerschool der genade is! Zien wij een geleidelijke ontwikkeling in de natuurlijke wasdom bij het koren. Eveneens in het geestelijk leven. Jezus wijst hier in deze gelijkenis op het komen van Gods Koninkrijk, als een komen in een gestadige groei. De wedergeboorte is een ogenblikkelijke daad Gods door Zijn Geest en Woord, die in elk gelovige af is. Maar al zijn wij wedergeboren, daarom zijn wij nog niet terstond volwassen in de genade. De ontwikkeling des geestelijken levens vraagt tijd. Daarop worden wij hier ook met nadruk gewezen.

„De aarde brengt van zelf vrucht voort”. Wanneer wij hier slechts op de klank van de tekst zouden afaan, zouden we licht tot de gedachte kunnen komen, dat hier de daad van wedergeboorte en bekering in de hand van de mens zelf werd gelegd. Het heeft de schijn, dat de mens niet geheel dood is door de misdaden en de zonde, maar dat hij nog een vrije wil ten goede zou hebben, als er gezegd wordt, „dat de aarde vanzelf vrucht voortbrengt.” Doch dit is ook niet meer dan schijn. Hier wordt juist het vrije genadewerk Gods verheerlijkt. „De aarde brengt vanzelf vrucht voort”, d.w.z. dat het zaad, nadat het gezaaid is, nu zonder verder toedoen van de mens ontkiemt en opkomt en groeit. Dit alles is een verborgen werk Gods.

Daar wijst juist het redengevende „want” op. De landman weet zelf niet „hoe” het uitspruit lang wordt.

Wij kunnen met ons oog zien, dat het opkomt en groeit. Maar het „hoe” kunnen wij niet verklaren.

Zie hier een rijke leerschool voor het genadeleven.

De aarde of de akker is het bedorven hart van de mens. Daaruit is voor ons zelf, waar wij in Adam ons bondshoofd dood zijn in de misdaden en de zonde, in der eeuwigheid geen vrucht, Gode welgevallig, meer te verwachten. Neen, maar onkruid, niets dan onkruid, brengt van nature de akker van ons hart voort. Of wij uitverkoren zijn of niet, wij zijn van nature geestelijk dood. Wij hebben van ons zelf ook geen ontvankelijke

bodem voor gerechtigheid, maar wel voor de ongerechtigheid. Ongerechtigheid, goddeloosheid en boosheid geeft ons hart van nature op. Doorren en distelen groeien er.

Vraag maar eens aan Gods kinderen, die in de verborgen kamers van hun hart zijn ingeleid door de ontdekking des Geestes, wat daar zo binnen in hun hart huisvest. Dan onderschrijven ze van ganser harte het Woord des Heeren bij de profeet: „Graaf maar dieper, gij zult meer gruwelen vinden.” Hij draagt van nature de dood vruchten! En al heeft nu het onkruid, dat er van nature op de akker van ons hart groeit een „gedaante” van echt zuiver koren, dit zal toch niet ingezameld worden in des Heeren schuur, maar als kaf met onuitblusselijk vuur verbrand worden.

Die zaligmakend door Gods Geest bearbeit wordt leert 't bij bevinding kennen, dat in hem, dat is in zijn vlees, geen goed woont. Hij leert zich in de weg der zaligmakende ontdekking als een walglijk, als een gans verdorven schepsel voor God kennen. Wij doen van nature geen goed, dat geheel overeenstemt met de wil en de wet Gods. Wij brengen stinkende vruchten voort. Hij leeft van nature vervreemd van God, „onwillig” en „onmachtig”, onder de zonde. Geen mens, die voor zichzelf wil, kan noch doet, wat God wil. Dan leeft hij in vijandschap tegenover God. Als vijanden worden we met God verzoend. Zal hij Gode welgevallige vruchten voortbrengen, dan moet hij door de Geest Gods wedergeboren worden. Want van nature zijn wij kinderen des toorns, haters van God en van Zijn Woord, verwerpers van Zijn welgemeende roepstemmen.

Er is zelfs in de mens van nature geen ontvankelijke bodem voor het zaad des Woords, tenzij de Heere deze zelf in hem schept. God herschept door Zijn Geest en Woord ons hart tot een vruchtbare bodem.

De ploeg des Geestes, d.i. Gods Woord en Wet, moet er eerst door, zal hij vruchten ter(der) bekering waardig voortbrengen. De ploegschaar Gods moet die harde rotsgrond van vijandschap tegen God eerst verbrijzelen. Dit kost pijn en smart. Dan leert hij in verbrokenheid des harten tot God en voor God over zijn zonden wenen. Zo God hem gaat bearbeiten door Zijn Woord en Geest zingt hij maar niet aanstonds van verlossing, maar dan wordt eerst het lied uit de diepte gehoord. Wij hopen daar D.V. een volgende maal nog meer van te horen. Zo er dus een goede aarde is, is dit door het genadewerk Gods, die de dingen, die niet zijn, roept alsof ze waren. Hij maakt de zondaar, zo Hij in Zijn liefde en genade in Christus hem wederbaart, tot een akker, die vrucht gaat dragen, waarin God verheerlijkt wordt.

De Heere maakt hem tot een nieuw schepsel. Wij moeten wederom geboren worden! Dit is een geheimnisvol werk Gods. Dit doet Hij door Zijn Woord en Geest. Neen, dan gaan wij hier niet mee met hen, die leren, dat de wedergeboorte er eerst moet zijn, vóór het zaad des Woords in de mens gezaaid kan worden. Want dan komen wij terecht in de troebele wateren der leer van een wedergeboorte buiten het Woord Gods om. De voorstanders van de leer der onmiddellijke wedergeboorte zeggen: Een dode kan toch niet horen? Dus moet er eerst wedergeboorte zijn, zal het Woord Gods vat op hem hebben en hem tot

VAN DE ADMINISTRATIE

Wie kan mij helpen? Vooreerst aan het adres van A. v. d. Wende, Uranusstraat 5d, Spijkenisse. De P.T.T. zond ons blad retour met de mededeling: vertrokken. Dan een tweetal verzoeken omtrent Spakenburg, nl. over betaling, beide van f 11,50 voor 1975. Beide afzenders zijn niet te vinden bij onze abonnees. Hebben zij betaald voor henzelf, of soms voor een ander? De afzenders waren: J. v. Diermen, Turfwal 18 en D. Greveling, Frans Jacobsweg 54, beide Spakenburg. Bij voorbaat mijn dank. Dat de Ontmoetingsdag, die D.V. zaterdag 23 augustus a.s. te Kampen zal gehouden worden, in 't zicht komt, bleek mij, doordat een gift van f 25,- werd ontvangen van N.N., die wegens ziekte niet aanwezig kan zijn. Voorts nog f 26,50 aan overbetalingen, zodat wij f 51,50 mochten ontvangen; als steeds onze dank daarvoor. Slechts een 2-tal nieuwe abonnees konden wij noteren, waartegenover staat, dat 3 abonnees wegens overlijden werden afgevoerd.

De dood houdt geen vakantie, wat door ons allen wel ter harte moge worden genomen.

Adm: „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen a/d Rijn. Giro 704350.

v. d. L.

vruchtdragen brengen.” Echter, men verliest hier dan twee zeer voorname zaken uit het oog. Allereerst, dat, waar leven is, dit terstond openbaar komt. Zodra het kind in de natuur geboren is, schreeuwt het, vraagt het naar de moederborst. Daar God nu leven wekt door Zijn Geest, daar wordt ook de levensschreeuw, de dorst naar God gevonden. Daar worden de tekenen van leven gezien. In de tweede plaats verliest men hier uit het oog, dat het Woord Gods naar de leer der H. S. het Zaad der wedergeboorte is. De Apostel Jacobus schrijft: „Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard, door, let goedop dat „door”, het Woord der Waarheid.” Dus niet eerst leven, en dan het Woord, maar leven door het Woord, toegepast door de Heilige Geest. De levendmakende Geest, maakt levend door het levendmakende Woord. Neen, God roept geen levenden, die in beginsel reeds zijn wedergeboren, maar toch nog onbekeerd in de zonde leven. Hij roept uit de dood tot het leven. Christus zelf zegt: „De doden zullen horen de stem des Zoons Gods en die ze gehoord hebben zullen leven.” Ja, de Heere spreekt zijn machtwoord, en zij leven. De Heere roept ze onwederstandelijk door Zijn Geest en Woord en zij horen. Wel moet er hier op gewezen, dat het Woord alleen niet levend maakt. Alle leven Gods in de ziel is door Gods Woord, doch toegepast door de Geest Gods. „Hoe” dit geschiedt, kunnen wij niet verklaren. Dit is een verborgenheid. Dan zegt Jezus tot Nicodemus Joh. 3:8 „De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet van waar hij komt, en waar hij henen gaat, also is een iegelijk, die uit de Geest geboren is.” Ja het is voor ons een verborgenheid, hoe de Heere door Zijn Woord en Geest, de akker van ons hart in zijn verdorvenheid aantast, die akker vernieuwt, de mens van dood levend maakt. Hoe menige ziel heeft het betuigd, die de levendmakende daad deelachtig is geworden: „Ik weet zelf niet hoe.” Dan verstaan ze het Woord van de blindgeborene, die gezegd heeft: „Eén ding weet ik, dat ik blind was en nu zie.” Zij kunnen wel zeggen, dat ze nu een geheel ander mens zijn geworden. Zij hebben andere levensuitgangen en behoeften gekregen. Zij bezien de dingen in een ander licht, maar hoe dit eigenlijk daar nu binnen is toegegaan, weten ze niet. Ja, dan kan men soms nog wel zeggen, onder die preek, of bij het lezen

van dat Woord, of bij het sterven van die, is het anders geworden, maar de **daad** van levend making kunnen zij niet verklaren. Dit is een wonderwerk Gods! Lezer of Lezeres, dat wij die weldaad Gods deelachtig mogen zijn! Dit kunnen wij ons zelf niet geven. Geestelijk dood zijn wij van nature. Er is geen onderscheid wat het **wezen** betreft, al moge de ene mens godsdienstiger van aanleg schijnen dan de andere. De Heere moet dit wonderwerk in ons werken! En vraagt gij, „waarbij wij dit weten kunnen, dat dit reeds aan ons geschied is?” Wel dit komt naar buiten openbaar.

De vruchten worden daarvan gezien. Ja, wij **zien** het, ook al **doorgronden** wij dit wonderwerk Gods niet! Daar wijst ook het Woord van onze tekst op. Daar Hij nieuw leven wekt, zal het ook gezien worden, in zijn opkomst, groei en bloei. Doch altijd naar de orde des Heeren: „Eerst het kruid, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar.”

Daarover D.V. een volgende maal.

Wijlen Ds. J. van Doorn.

HET EVANGELIE VAN CHRISTUS

32.

Altijd weer is de mens geneigd de uitwendige godsdienst te stellen in de plaats van de innerlijke beleving des harten. Terwijl wij in de samenleving de schijn van vriendelijkheid en oprechtheid verachten. Het komt in ons niet op dat voor waar aan te nemen. En toch wordt dat in het godsdienstige leven zo menigmaal aangewend voor het oog van de mens, daar een ieder weet dat het geen bestaansrecht heeft voor het aangezicht des Heeren.

Alle geveinsheid wordt door de Schrift veroordeeld, opdat die afgelegd zou worden in het smaken dat de Heere goedertieren is. Want daarin is geen geveinsdheid, daar zij ons leidt tot de waarachtige bekering. En dan zijn wij als nieuwgeboren kinderkens zeer begerig naar de redelijke onvervalste melk; die nodig is om op te wasen in de genade des Heeren.

Nog niet lang geleden waren de Galaten in de weg van geloof en bekering naar de wens van hun hart gedoopt en tot kinderen Gods aangenomen. En daarin werd Paulus nu teleurgesteld daar het leven niet was in overeenstemming met de belijdenis die was afgelegd. Waarin hij nu met de grootste voorzichtigheid te werk gaat. Hij begint bij de belijdenis die was afgelegd en spreekt hen dientengevolge aan om hen van daaruit te vermanen, zeggende: „En overmits gij kinderen zijt, zo heeft God de Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, die roept: Abba Vader.”

Paulus begint bij het kindschap, waarvan naar hun oordeel God getuigenis had gegeven door de Geest Zijns Zoons in hun harten. En dat is een allerheerlijkste zaak, die de apostel niet aantast, maar vanuit hun mond voor waar houdt. De oprechten die nog van verre staan, zien er heilbegerig naar uit tot die beleving te mogen komen, daar het hart nog zo veel gekweld wordt door de verdenkingen van het ongeloof en de bestrijdingen van Satan. Niets is heerlijker en begeerlijker in het leven der genade dan te mogen delen in de liefde des Vaders door het getuigenis van de Heilige Geest in het hart.

En nu gaat de apostel spreken vanuit hun eertijds toen zij nog dienstknecht waren en als Joden leefden als dienstknechten van de wet in een wettische godsdienst. Waaruit zij door de prediking van het Evangelie waren verlost door geloof en bekering, om de aanneming tot kinderen te verkrijgen. En zo waren zij niet meer een dienstknecht, maar een zoon in het gebruik van de erfenis. „En indien gij een zoon zijt, zo zijt gij ook een erfgenaam Gods door Christus.” Waarvan alleen op de weg van geloof en bekering gesproken kan worden tot verkrijging van het getuigenis van de Heere in het hart.

„Maar toen,” en dan worden degenen die vanuit het heidendom gekomen waren tot geloof en bekering, gewezen op hun eertijds. „Maar toen, als gij God niet kendet, diendet gij degenen die van nature geen goden zijn.” Zodat ge door het Evangelie van Christus gekomen zijt vanuit de duisternis tot het licht van Gods vriendelijk aangezicht. En zo wordt Jood en heiden hier vanuit

het Evangelie dat aangenomen werd door Paulus vaderlijk aangesproken.

En nu vangt de vermaning aan vanuit hetgeen door hen beleefd en beleden werd. „En nu, als gij God kent, ja veel meer van God gekend zijt, hoe keert gij u wederom tot de zwakke en arme eerste beginselen welke gij wederom van voren aan wilt dienen.

Een vraag die vraagsgewijze een beschuldiging inhoudt, daar Paulus er van gehoord heeft. Was dat gedaan in zijn tegenwoordigheid, dan zou hij het rechtstreeks op de man af gezegd hebben, dat zij van hun belijdenis waren afgeweken. Maar nu, daar hij het bij hun afwezigheid gehoord had, gebruikt hij de grootste voorzichtigheid om hen te mogen behouden.

En daar vanuit deze dienstbaarheid feestvreugde wordt bedreven in het onderhouden van dagen en maanden en tijden en jaren, wordt Paulus er door bezwaard in zijn hart. Want die wettische feestvreugde is niet te verenigen met die van het Evangelie. „Ik vrees voor u”, zegt hij dan, „dat ik niet enigszins tevergeefs aan u gearbeitet heb.”

Maar met dat alles bleven zij christenen, die met bepaalde oogmerken op Joodse voet voortleefden. Het was hen geen verachtering, alleen de smaad van Christus had men daarin niet te dragen. Het was voor het vlees een aangename geruststelling.

Voor de Jood, daar de Joodse godsdienst er mee in ere bleef die hen bedekte voor de smaadheid van de gekruiste Christus. De Jood toch had tot eer van de keizer Christus gekruist, zodat het Jodendom er mee tot eer was gekomen bij de keizer. En de heidenen die tot het geloof in Christus gekomen waren, waren door hun besnijdenis Jood geworden, zodat zij voor de vervolging niet in aanmerking kwamen. En zo bleef de muur staan tot ontering van de Middelaar Gods der mensen. Een godsdienst die door alle tijden heen de meeste opgang heeft verkregen en nog krijgt.

Zodra de innerlijke beleving des geloofs niet de eerste plaats meer heeft, treedt er een verachtering in die overhelt naar de wereld. En dat wordt ons door de Schrift met dit woord op het hart gebonden: „En wordt deze wereld niet gelijkvormig, maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds, opdat gij moogt beproeven welke de goede en welbehagelijke en volmaakte wil Gods zij.” Daaruit blijkt ons dat wij de vernieuwing des gemoeds niet alleen bij de aanvang, doch ook bij de voortgang nodig hebben, om in alles te beproeven de wil des Heeren, want van daaruit bekomt het hart wilskracht om te volharden in het goede dat de Heere welbehagelijk is. En zodra wij de voortgaande vernieuwing des gemoeds uit het oog verliezen, dan verachten wij in de tederheid die is in de vreze des Heeren. Wat ons gewis doet afwijken van het beginsel dat uit de Heere is. En daaronder kwijnt de wortel der zaak die gevonden wordt in ons hart, want dat leven heeft Christus in al Zijn smaadheid lief en wenst voor Zijn Naam en zaak smaadheid te lijden.

Het is heel erg smaadheid, waarmede Christus de zaligheid heeft verdiend, niet te willen dragen in de toepassing van dat door Hem verdiende heil. Velen geven het deelachtig worden van de zaligheid prijs voor eer en aanzien in deze wereld. Vermanend zegt de Schrift: „Dat niet iemand zij een hoereerder of onheilige gelijk Ezau, die om een spijze het recht van zijn eerstgeboorte weggaf. Want gij weet, dat hij ook daarna de zegening willende beërven, verworpen werd, want hij vond geen plaats des berouws, hoewel hij dezelve met tranen zocht.” En zo gaat het berouw, dat gepaard gaat met het behoud van de zonde, onder in het oordeel.

Het is tot verzwaring van het oordeel als de arbeid van het Evangelie, dat tot behoud van de mens aangewend wordt, niet is tot zijn behoud. En te meer als het werd aangenomen zonder het doel te beogen waartoe God het de mens laat prediken. Als het ons niet is een reuke des levens ten leven, dan zal het ons zijn een reuke des doods ten dode.

Galaten 4 : 6 - 10.

R. Kok

De heilige Doop (6)

De heilige doop is geen verzegeling van de persoonlijke genade, d.w.z. zij is geen verzegeling van de persoon zelf, die gedoopt wordt. Zo merken we reeds op.

Iets anders is, dat Gods kind als vrucht, als zegen van het sacrament wel troost uit het verzegeld werk van de Heilige Geest kan ontvangen van het sacrament wel troost uit het verzegen. Maar dat geldt dus de ZEGEN van het sacrament.

Volgens Zondag 25 van onze Heidelberger verzegelt de doop de BELOFTEN van het Evangelie.

Schijnbaar blijkt toch echter uit het antwoord op vraag 69, dat toch sprake is van persoonlijke genade bij de doop. We lezen: „Alzo, dat Christus dit uitwendig waterbad ingezet en daarbij toegezegd heeft, dat ik zo zekerlijk met Zijn bloed en Geest van de onreinigheid mijner ziel, dat is, van al mijn zonden, gewassen BEN, als ik uitwendig met het water, hetwelk de onzuiverheid des lichaams pleegt weg te nemen, gewassen ben.”

Maar we moeten dit in zijn juiste verband verstaan.

Allereerst staat er „en daarbij TOEGEZEGD heeft”. Voorts moeten we bedenken, dat hier de leerling, die antwoordt, het onderwijs uit de doop persoonlijk heeft leren verstaan. De vraag was toch „hoe wordt gij in de heilige doop VERMAAND en verzekerd.” Hij mocht door genade aan de weet gekomen zijn, dat hij door het bloed en de Geest van Christus gewassen IS. Wanneer hij zegt: „als ik uitwendig met het water.... gewassen ben”, dan wil hij daarmee niet verklaren, dat dit al bij zijn doop als kind geschied is. Maar de leerling wijst hier TERUG naar zijn doop. Het gaat hier over de ZEGEN van de doop.

Toch zijn er hele sterke uitspraken in de Schrift, welke schijnbaar doop en wedergeboorte vereenzelvigen. In Handel. 22 : 16, waar Paulus in zijn verdediging voor de Joodse raad terugkomt op het bezoek van Ananias bij zijn bekering op de weg naar Damaskus. Ananias wees Paulus de weg en sprak: „En nu wat vertoeft gij? Sta op en laat u dopen en uw zonden afwassen, aanroepende de Naam des Heeren.”

In Titus 3 : 5 noemt Paulus de doop „het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes.”

We noemen deze sterke uitspraken „sacramentele spreekwijzen”, waarin bijzonder de overeenkomst tussen „teken” en „betekende zaak” wordt benadrukt en het „teken” grote klem krijgt, om te doen uitkomen, dat het in feite moet gaan om de „betekende zaak”. Zo heeft Christus bij de inzetting van het Heilig Avondmaal gesproken van: „Dit is Mijn lichaam.”

Wanneer nu de Katechismus spreekt van „verzekerd” worden en „verzekering”, dan heeft zij het dus over zegen van de sacramenten. „U ten goede komt”. Vraag 69.

Toch zijn er, die de doop zien als persoonlijke, innerlijke verzekering. Waaruit vloeit deze zienswijze voort?

Wel, dan moeten wij terug naar Dr. A. Kuyper's doopsbeschouwing, welke in de Geref. kerken zo sterk is doorgedrongen en geleid heeft tot de z.g.n. „veronderstelde wedergeboorte.”

We willen proberen in het kort een en ander hierover te zeggen.

Kuyper nam zijn UITGANGSPUNT voor zijn verbondsbeschouwing: de eeuwigheid. Hij stelde een „eeuwige rechtvaardigmaking”. Comrie schrijft in zijn „brief over de rechtvaardigmaking, ook over een rechtvaardigmaking van eeuwigheid. Maar dan bedoelde hij ermede het BESLUIT van de rechtvaardigmaking als besluitende daad Gods. En die is inderdaad „van eeuwigheid”, liggend in de eeuwig „Vrederaad Gods”.

Het hing met Kuyper's wijsgerigen speculatief denken samen. Kuyper ging uit van een „tweelerlei” theologisch denken. Hij sprak van een theologie als WETENSCHAP en een theologie als KENNIS GODS. De theologie als „wetenschap” heeft door te dringen tot de geheimvolle achtergrond van de Heilige Geest en Zijn werk, welke achter de Bijbel ligt. Dit is de taak van de theoloog, alleen voor de studeerkamer bestemd. Op de kansel heeft hij uit te gaan van de theologie als „kennis Gods” zoals deze in de Bijbel is geopenbaard. Zo bedoelde Kuyper Sr. het.

Naar de katechisatie

(178)

VAN DE HEILIGE SACRAMENTEN

Maar zijn leerlingen hielden zich niet hieraan en brachten de consequenties van Kuyper's theologie als wetenschap wel op de preestoel. Welnu, uit deze speculatieve zienswijze vloeide voort de leer van een „eeuwige rechtvaardigmaking” en van een wedergeboorte zonder het Woord. Kuyper kwam ook tot de onderscheiding van een wedergeboorte in engere zin (als een kiem of zaad), hetwelk jarenlang kan slapen en daarna tot openbaring komt. (De z.g.n. sluimerende wedergeboorte). Komt deze tot openbaring, dan betreft dit de wedergeboorte in „ruimere” zin.

Ook de „veronderstelde wedergeboorte” bij de doop houdt hiermede verband. Wel dopen de Gereformeerde Kerken op grond van de beloften Gods. Maar zij gaan van het standpunt uit, dat de beloften Gods gelden de uitverkoren. Daar nu de doop de verzegeling is van Gods beloften, ontvangen dus in feite alleen de uitverkorenen de echte zuivere doop. Aangezien men bij de doop van kinderen niet kan weten of zij uitverkoren zijn, moet men ervan uitgaan, dat de kiem van wedergeboorte aanwezig is om de kinderen te dopen. Vandaar de stelling: dat men ze te houden heeft voor „wedergeboren”... tot dat later het tegendeel blijkt.

Maar weet u wel, dat vader Brakel deze uitdrukking óók gebruikt in zijn „Redelijke godsdienst”? Leerde hij dus ook deze z.g.n. veronderstelde wedergeboorte? Verre vandaar! Want hij bedoelde met zijn uitspraak „totdat het tegendeel blijkt” geheel iets anders dan de visie van dit neo-gereformeerd standpunt. Dat willen we D.V. een volgende keer verduidelijken.

Nu zult u mogelijk opmerken: deze dingen zijn toch wel wat zwaar om te verstaan en we horen daarover nu niet meer zo zeer spreken. Maar, we menen, dat het toch wel noodzakelijk is, met elkaar eens aan deze zaken herinnerd te worden. Men kan „theoretisch” of theologisch de leer van de veronderstelde wedergeboorte verwerpen en toch praktisch in prediking en onderwijs in zijn gemeente-beschouwing uitgaan van een veronderstelde wedergeboorte en bekering en van een verondersteld „geloof”, namelijk wanneer men al de leden die belijdenis deden en aan het heilig Avondmaal komen, houdt voor ware gelovigen! En dat is zeer misleidend voor de eeuwigheid.

Daarom willen we nog even wijzen op de vraag van onze Heidelberger, hoe de doop „ons ten goede komt”. Zie, dáárop komt het aan. Gods Geest make ons werkzaam met onze doop en dat we toch niet zullen rusten, aler we deel hebben gekregen aan de betekende zaak van de doop, de vernieuwing en reiniging van ons hart! Smeken we om die genade, opdat het onderwijs, dat van de doop uitgaat, ons tot eeuwige zegen moge strekken, ja, dat zij, die geen vreemdeling zijn van Gods genadewerk, tot verzekering mogen komen van de reiniging door Christus' bloed.

E.

v. L.

Onze tiende Ontmoetingsdag

D.V. hopen we zaterdag 23 augustus a.s. weer een ontmoetingsdag van vrienden en vriendinnen van „Bewaar het Pand” te houden. Dit is bekend. In de laatste nummers van ons blad is daar niet met veel nadruk op gewezen. Niet omdat we het niet belangrijk zouden vinden, dat allen zoveel mogelijk naar Kampen komen, maar omdat we leven in de gedachte, dat ieder belangstellende deze datum al in zijn oren geknoopt heeft en daarmee rekening wil houden. Voor hen is een enkele kennisgeving van datum, plaats en sprekers genoeg. Het kan echter ook geen kwaad om nog eens op de ontmoetingsdag te wijzen. Er zijn altijd mensen, die niet dadelijk tot een beslissing komen, maar nog een aansporing nodig hebben. Ook achten we het niet onmogelijk, dat er vrienden en vriendinnen zijn, die nog niet voldoende aandacht aan deze dag geschonken hebben. Met het oog op een en ander willen we nog even over de ontmoetingsdag schrijven. Die dag nadert nu snel.

Vorige week is er al een ontmoetingsdag in het klein geweest, waarop we al vele vrienden en vriendinnen hebben mogen ontmoeten. We bedoelen de zendingsdag te Elburg. Het is al enige jaren gebruik, dat de kerk van Elburg op eigen

gelegenheid een zendingsdag houdt. Voor een classicale zendingsdag was geen belangstelling meer. Voor de dag die Elburg organiseert des te meer. Er worden gelijkgezinde sprekers uitgenodigd, die zich verwant gevoelen aan of behoren tot onze vrienden. Daardoor zien we in Elburg altijd weer vele „Bewaar-het-Panders”. Er komen er uiteraard ook uit de omgeving en van andere kerken. Maar in het algemeen kunnen we wel zeggen, dat we in Elburg hetzelfde publiek vinden als op onze eigen ontmoetingsdagen. Deze keer was er nog meer belangstelling dan in voorgaande jaren. Het was werkelijk een goede dag, in een sfeer van eensgezindheid en verbondenheid. Dan zijn er geen kerkmuren, maar gaat het om het werk des Heeren, ook in de harten van zondaren.

Het was woensdag 23 juli j.l. prachtig weer, althans voor een groot gedeelte van de dag. Ds. Van Leeuwen opende de zendingsdag om half 11 precies. Hij liet zingen Ps. 49:1. Dat rustige zingen doet al goed. Na gebed las Ds. van Leeuwen 2 Koningen 7:1-10. Namens de zendingscommissie riep hij allen een hartelijk welkom toe. Er waren er uit alle streken van het land. Hij sprak een openingswoord aan de hand van het gelezen Schriftgedeelte en zei o.a. dat de waarde van een tijding wordt bepaald door de inhoud. Hier gaat het om een boodschap voor heidenen, Israël en ons. We zongen Ps. 95:2 en 4.

Vervolgens betrad Ds. A. Baars van Urk de kansel. Hij las Jesaja 66:13-24 en vroeg bijzonder aandacht voor vs. 19b: en zij zullen Mijne heerlijkheid onder de heidenen verkondigen. Daar gaat het om de verkondiging van de heerlijkheid des Heeren. Er werd een inzameling gehouden, die ruim f 2100,— opbracht. We zongen Psalm 145:4.

Ds. P. van Zonneveld van Leerdam was de volgende spreker. Hij las 2 Koningen 6:1-7 en bepaalde bij het wonder dat ijzer op het water drijft tegen alle wetten in en paste dit toe op het wonder van het werk in het hart van een zondaar. Ds. Van Zonneveld ging voor in dankgebed. We zongen Ps. 69:1 en 6.

Het was inmiddels half één geworden. Het was pauze tot 2 uur. Al vóór de aanvang van de zendingsdag waren de dames druk in de weer om te bedienen met koffie enz. In de pauze kwamen ze haast handen te kort. Overall vormden zich groepjes. Sommigen gingen na het gebruiken van de lunch wat wandelen. Anderen bleven in of bij het kerkgebouw. Zo werd het al gauw tijd voor de middagvergadering.

Candidaat M. Pronk opende deze met gebed. We zongen Ps. 36:2. De spreker las Mattheus 22:1-14 en bepaalde de aandacht bij vs. 12b: geen bruilofskleed aanhebbende. Weer zongen we en wel Ps. 65:2.

Inmiddels had kandidaat Pronk zijn plaats op de kansel afgestaan aan Ds. G. J. v. d. Noort, predikant van de Gereformeerde Gemeente te Krimpen aan de IJssel. Elk jaar is er een spreker ten bate van de Spaanse Evangelische Zending. Nu was Ds. v. d. Noort daarvoor aangezocht. Hij las Psalm 87 en zei dat deze Psalm wijst op de vervulling van het woord der belofte aan Abraham. Hij vroeg in het bijzonder aandacht voor het 5e vers: En van Zion zal gezegd worden: die en die is daarin geboren, en de Allerhoogste Zelf zal hen bevestigen. Er was weer een collecte en we zongen Ps. 68:8 en 16.

Als laatste spreker hadden we verschillende personen te bedanken. We lazen een gedeelte van de brief aan Filadelfia: Openbaring 3:7-10 en wezen er op, dat de Heere Zelf er voor instaat dat Zijn werk doorgaat. Dat is het alleen wat bemoeiden kan. We eindigden met gebed. Er was stof genoeg om de Heere te erkennen ook voor deze dag en van Hem te smeken de arbeid in Zijn koninkrijk te willen zegenen. We zongen Ps. 22:15 en 16 en na de bede: „o Vader, dat Uw liefde ons blijk”... verliet de schare om half 5 het ruime kerkgebouw en ging een ieder weer zijns weegs. Bij velen leeft de hoop elkaar op onze tiende ontmoetingsdag weer te mogen zien.

Voor belangstellenden delen we nog mee, dat de collecte op de zendingsdag te Elburg heeft opgebracht f 0000,00.

Het juiste bedrag is ons nog niet bekend. Dat zou worden opgegeven, maar daar wachten we nog op. Mogelijk in het volgende nummer.

Maar nu nog even over de ontmoetingsdag te Kampen.

We hebben de beschikking gekregen over het

ruime kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente. Dit staat in de 1e Ebbinggestraat. Bezoekers per auto of bus kunnen gemakkelijk de weg vinden en in de omgeving van het kerkgebouw parkeren. Bezoekers per trein moeten na het verlaten van het station de IJsselbrug over en dan recht doorlopen tot het plantsoen en dan rechtsaf slaan.

De bezoekers zullen weer onthaald worden op koffie enz. Men moet zelf brood meenemen of in de stad gaan lunchen.

De dag is als volgt ingedeeld:

MORGENSAMENKOMST:

Aanvang 10.30 uur;
Opening Ds. G. Blom;
Spreker Ds. R. Kok van Nijkerk;
Sluiting Ds. A. Baars van Urk.

MIDDAGSAMENKOMST:

Aanvang 2 uur;
Opening Ds. H. C. van der Ent van Katwijk aan Zee;
Spreker Ds. M. C. Tanis van Sliedrecht-Centrum;
Sluiting Ds. H. van Leeuwen van Elburg.

Mogen we D.V. u verwachten? U is van harte welkom.

B.

Na de Generale Synode

11

Een andere belangrijke zaak betrof de kerkjeugd en dan met name de bezwaren die er gerezen waren en nog zijn tegen de wijze waarop de jeugdbond leiding aan de georganiseerde jeugd geeft, en de taak van de deputaten voor contact met de jeugdbonden.

Het is natuurlijk in deze tijd niet eenvoudig om goede leiding te geven. Er zijn bedenkelijke tendenzen op allerlei gebied, ook in het kerkelijke leven. Daaraan ontkomt de jeugd niet en daarom gaat het o.a. juist om de jeugd te behouden bij de waarheid van Woord en belijdenis. Wij en onze kinderen, zo zegt ons doopsformulier, kunnen niet in het rijk Gods komen tenzij wij van nieuws geboren worden. Als dat en de noodzakelijkheid van de vernieuwing des harten door de Heilige Geest niet meer voor 100 procent in rekening worden gebracht dan zijn we op een verkeerd spoor terecht gekomen. En daar gaat het in wezen van de zaak om. Er zijn bedenkelijke verschijnselen te constateren in de leiding die aan de jeugd gegeven wordt. Sommige jeugdverenigingen hebben zich al losgemaakt van de bond. Deze komen met afgevaardigden van verenigingen die nog wel aangesloten zijn zo nu en dan bij elkaar om elkaar op een ouderwetse manier te ontmoeten rondom Gods Woord. Dat wil er gelukkig altijd nog in en dat vinden we een bemoedigend teken.

We behoeven echt niet allerlei buitennisigheden er bij te slepen om de jeugd te behouden. De jeugdigen komen dan misschien wel in groten getale op, maar het is te vrezen, dat we zo de jeugd hoe langer hoe meer kwijt raken. Dat legt geen beslag op de harten. Dat bepaalt niet bij de noodzakelijkheid van de vernieuwing van hart en leven.

Er was een instructie van de Particuliere Synode van het Oosten, luidende als volgt:

De Particuliere Synode van het Oosten, kennis genomen hebbend van de verontrusting, die leeft bij de classis Utrecht met betrekking tot het jeugdwerk en van de wijze waarop deze materie behandeld is door de classis Utrecht en de Deputaten voor het contact met de kerkjeugd, verzoekt de generale synode genoemde deputaten opdracht te geven zich met de Jongerenbond in verbinding te stellen om, in overeenstemming met hun instructie art. 3a te bevorderen dat aan onze jeugd schriftuurlijke voorlichting en leiding wordt gegeven en de verontrusting wordt weggenomen en voorkomen.

Die instructie vond haar oorsprong in Noordealooos en is via de classis Utrecht na een lange lijdensweg en allerlei veranderingen (verbeteringen) op de tafel van de P.S. van het Oosten terecht gekomen. Die heeft haar best gedaan de

instructie een nog betere formulering te geven en zo kwam ze ter Generale Synode.

Daar kwam een heel leger van bestrijders, onder aanvoering van een van de synodeleden, die al zijn best deed om te voorkomen, dat deze instructie in behandeling zou worden genomen. Er werd gefluisterd, dat dit in verband stond met het feit, dat een instructie uit het Noorden terug verwezen was naar de P.S., omdat die niet wettig ter tafel was gekomen. Nu moest er ook een instructie van een andere synode sneuvelen en natuurlijk deze. Maar zover is het niet gekomen. Het was voor de P.S. van het Oosten een eerlijke zaak. Ds. Den Butter heeft hier als een moedig generaal zijn leger aangevoerd. De P.S. van het Oosten, d.w.z. de afgevaardigden uit die P.S., hebben zich nog een poos teruggetrokken om de houding nader te bepalen, die zou worden ingenomen, wanneer het verzet zou blijven bestaan.

Aan deze vasthoudendheid is het te danken geweest, dat de instructie tenslotte in behandeling werd genomen en ook werd aangenomen. De intentie van de instructie was uit te drukken, dat de deputaten hier een taak hebben waaraan zij zich niet mogen onttrekken.

Het zal nu de vraag zijn, of de deputaten hun taak goed verstaan en de nodige corrigerende leiding gaan geven en dat dit tot gevolg heeft dat we onze jeugd weer aan de leiding van de jeugdbond kunnen toevertrouwen.

We zijn daar niet helemaal gerust op. We zullen ook zeggen waarom. Er is in vele gemeenten een zekere verontrusting. De deputaten zullen zich daaromtrent moeten laten voorlichten, om te zien waar de schoen wringt om daarna te overwegen, wat er gedaan moet worden. We hebben er nog niets van gemerkt, dat de deputaten zich trachten op de hoogte te stellen omtrent de verontrusting. Of moeten we aannemen, dat zij wel weten waar het om gaat?

Maar dan begrijpen we niet, wat we wel hebben kunnen constateren. De deputaten hebben bij de kerkeraad van Noordeloos, bij de classis Utrecht en bij de Particuliere Synode van het Oosten gevraagd om alle stukken, die over deze zaak gaan en die dus geleid hebben tot de instructie op de Generale Synode. Al deze lichamen hebben wijdelijk gezegd: die stukken krijgt u niet, daar hebt u niets mee te maken, U moet zich met de zaak zelf bezig houden.

Als de deputaten niet aanvoelen waar het eigenlijk om gaat zal er van een goede leiding niet veel terecht komen en betekent het in feite, dat het synode-besluit voor kennisgeving wordt aangenomen. Evenals de deputaten voor de evangelieverkondiging onder Israël dat met een ander besluit van de synode hebben gedaan.

B.

Schepping en Evolutie

4b

Over de schepping van alle andere schepselen lezen we alleen, dat God ze tot het bestaan riep door het Woord van Zijn Macht. Maar bij de schepping van de mens lezen we, dat God eerst bij Zichzelf beraadslaagde, zeggende: „Laat Ons mensen maken naar Ons beeld en Onze gelijkenis, en dat zij heerschappij hebben over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over het vee en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt”. En dit wordt gevolgd door de feitelijke weergave van de schepping van de mens: „En God schiep de mens naar Zijn beeld; naar het beeld van God schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij ze”. (Gen. 1 : 26, 27). Hier zien we dat de vorm van het scheppingsverhaal de nadruk legt op het unieke belang van de mens in betrekking tot God en de rest van de schepping. De mens is Gods vice-regeerder, de heer van de schepping. In psalm 8 roept David uit: „Gij hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen en hebt hem met eer en heerlijkheid gekroond.”

Maar ons wordt ook gezegd hoe God de mens maakte. In Genesis 2 : 7 staat: „En de Heere God had de mens geformeerd uit het stof der aarde en in zijn neusgaten geblazen de adem des levens, also werd de mens tot een levende ziel”. Hoe moeten we deze tekst verstaan? Letterlijk,

dichterlijk of symbolisch? Dit is tegenwoordig een veelbesproken vraag in de kerk. Zelfs in orthodoxe, evangelische kringen nemen steeds meer mensen afstand van de traditionele, letterlijke interpretatie van deze tekst. Kijk, zeggen ze, we kunnen niet begrijpen, dat God werkelijk een mens maakte van aarde met zijn handen. Dit is duidelijk mensvormige taal, dat is taal, waarbij God wordt beschreven in een menselijke vorm en met menselijke trekken. Nu ben ik het er mee eens, dat Genesis 2 : 7 antropomorfe taal bevat. Maar is het noodzakelijk om hieruit te concluderen, dat daarom deze passage eerder dichterlijk dan historisch verklaard moet worden? Ik denk, dat dit helemaal niet noodzakelijk is. Toegegeven dat de term „en God blies” een anthropomorfisme, of een beschrijving van God in menselijke termen is, maar wat moeten we denken van de rest van de tekst? De mens, het stof en de aarde waren echt, evenals de adem des levens. We lezen, dat de mens als gevolg van dit Goddelijke blazen tot een levende ziel werd. Let erop, dat er niet staat: de mens **ontving** een levende ziel, maar **werd** tot een levende ziel. Maar dit wordt ook gezegd van de dieren. Zij worden ook levende zielen genoemd. Wat leert dit ons? Dat de mens voor zover het zijn lichamelijke kant betreft, met de dieren wordt geklassificeerd. De mens is net als zij, een wezen, dat zich vrij over de oppervlakte van de aarde beweegt. Dit ter onderscheiding van de planten. Planten zijn geen levende zielen. Zij zijn geworteld in de grond. Planten zijn geen bewegende schepselen. Maar levende zielen zijn wezens, die zich op de aarde bewegen door een innerlijke impuls. Maar er is meer. Als de mens een levende ziel genoemd wordt, wordt er ook de nadruk op gelegd, dat hij van de aarde is, aards. Vissen en vogels zijn voortgebracht door de wateren door het scheppende woord van God: zij zijn aards. De dieren zijn te voorschijn geroepen uit de aarde door het zelfde Goddelijke machtswoord: Zij zijn ook aards. De mens is gevormd uit het stof der aarde en daarom wordt ook hij als aards voorgesteld. Met andere woorden: een levende ziel is een aards schepsel. Daarom is de mens wat het lichamelijke betreft nauw betrokken bij de aarde of het stof, waaruit hij genomen werd. De mens leeft een aards leven. Hij is voor zijn voortbestaan van de aarde afhankelijk. Vandaar dat de ongelooft-wetenschap vanwege deze nauwe fysieke betrekking tussen mens en dier de conclusie getrokken heeft, dat deze twee een gemeenschappelijke oorsprong moesten hebben, en dat de een ontwikkelde uit de ander.

Maar op deze wijze ontkent men het fundamentele onderscheid tussen mens en dier. Want let op de tweevoudige scheppingsdaad, die de mens tot aanzijn riep. Hoewel hij uit de aarde aards is, bracht de aarde hem niet eenvoudig voort; ook werd hij niet alleen uit de aarde te voorschijn geroepen, zoals de dieren. De mens is gevormd uit het stof der aarde door Gods vingers en God blies in zijn neusgaten de levensadem. Dit wordt alleen van de **mens** gezegd. Hier zien we het unieke van de mens. De mens wordt bestemd tot heer over deze aarde. Daarom is zelfs zijn lichamelijke organisme zo opgebouwd, dat het past bij zijn heerschappij. De edele vorm van de mens, zijn rechte houding wijst op majesteit. Zijn mooi geschapen hand is gevormd om de scepter te zwaaien. Zijn gezicht — ja in 't bijzonder zijn gezicht — onderscheidt hem van ieder ander schepsel. De mens heeft het gezicht van een koning. Dus werd de mens, zelfs wat het lichamelijke betreft, zo geschapen, dat hij geschikt was om Gods beeld te dragen. (Herman Hoeksema).

Maar er is nog een belangrijker onderscheid tussen mens en dier, namelijk het blazen van de levensadem in de neusgaten van de mens. Door het blazen van de Heilige Geest in hem werd de mens niet alleen tot een levende ziel, maar ook een rationeel, moreel en persoonlijk wezen. Ja, de eerste Adam werd een persoonlijk wezen met een intellect en een wil, geschikt om in verbondsbetrekking tot Zijn Schepper te staan. Begrijpt u nu, waarom Pascal de mens de glorie van het heelal noemde? Wat een heerlijk wezen moet Adam geweest zijn, zoals hij uit de handen van Zijn Maker kwam!

Maar helaas, de mens is uit deze heerlijke staat gevallen. Hij heeft tegen Zijn Schepper gezondigd door Zijn Wet ongehoorzaam te zijn. Als resultaat van die vreselijke val is de mens nu de schande van het heelal.

Lezer, realiseert u zich, dat dit ook van u geldt? U bent besloten in die val. De eerste Adam, die tot een levende ziel gemaakt was, deed Gods verbond geweld aan en viel in de afgrond van zonde en dood, allen met zich meeslepend, die zijn beeld dragen. U bent een van Adams afstammelingen en daarom deelt u in zijn veroordeling. Maar God heeft in Zijn grote genade een weg geopend, waardoor zondaren in de gemeenschap met Hem hersteld kunnen worden. Die Weg is Christus. God zond zijn enige Zoon als de tweede Adam, Die tot een levendmakende Geest gemaakt was. Door die leven-gevende Geest opent Hij ogen van zondaren, zodat zij, als zij hun droevige staat en toestand zien, vluchten naar Calvarië's kruis, waar Christus recht gemaakt heeft, wat Adam, u en ik krom gemaakt hebben. O, erken uw zonde en schuld, en grijp Gods genade aan in Jezus Christus. Door het geloof in de Heere Jezus kunt u een nieuw schepsel worden, vernieuwd naar het beeld van God.

Dat is het Evangelie, waardoor zondaars gered worden. Het is een Evangelie, dat is gebaseerd op feiten. Het sluit een historische Adam in, die werkelijk leefde aan de dageraad van de geschiedenis, die werkelijk in de zonde viel in de Hof van Eden, maar — verwondering wekkende genade — die gered wordt door een Redder, die ook werkelijk leefde en stierf en nu leeft tot in alle eeuwigheid.

C. Pronk.

Uit de praktijk

43

Wat wordt er tegenwoordig heel weinig gemerkt van de gemeenschap der heiligen; een ieder schijnt maar apart voor zichzelf te leven. Toen ik nog jong was en veel verkeerde onder Gods volk, kon je soms gevoelen hoe er met elkander werd meegeleefd, en dat in blijde en droevige tijden. Als de één zich mocht verblijden vanwege de goedertierenheden des Heeren was men blij met de blijden; en verkeerde men in banden of droevige omstandigheden, dan leed men mede; dan werd wel gezegd „als één lid lijdt, lijden de andere leden mede. Ik hoor daar tegenwoordig zo weinig van, of is dat bij jullie anders?

Deze woorden werden gesproken, nadat wij op huisbezoek een persoonlijk woord met elk der leden van dat gezin hadden gesproken, en bemerkte hadden dat de vader geen vreemdeling was in Jeruzalem. Als ambtsbroeders moesten wij hem gelijk geven in vele dingen, hoe menigmaal wordt naast elkander heen geleefd; maar aan de andere kant wordt ook voor gemeenschap der heiligen aangezien wat het toch in feite niet is. Maar zo als U het bedoelt begrijpen wij het wel; U bedoelt dat de één verwaardigd wordt om te gevoelen, te beleven en werkzaam te zijn met de omstandigheden waarin een ander van Gods ware volk verkeert. Vriend, als dat plaats mag vinden is dat een geschenk des Heeren, en een dubbele genade; het is een verwaardiging als de Heere licht en gezicht schenkt in de omstandigheden waarmede hebben te worstelen met wien wij geestelijke banden hebben ontvangen, en dan is het wel opmerkelijk, dat het dezelfde werkzaamheden zijn; dan wordt opgemerkt „de Heere werkt aan twee kanten”, en dat geeft aan zulke harten een bijzondere bemoediging. Wij hebben gelezen in de schriften van één onzer oudvaders „als de Heere een mens bekeert, geeft Hij een band aan Gods volks in het algemeen, en tot sommigen in het bijzonder”, en dat wordt ook ondervonden; de Heere legt banden.

Dat ondervond een mij goed bekend ambtsdrager, hij ontmoette eens een vrouw die hij wel van aangezicht kende, maar nooit had gesproken. Tijdens het eerste gesprek gevoelden beiden een band aan elkaar vanwege het werk des Heeren in hun harten. Vele malen bezocht hij haar en mochten zij samenspreken over de leidingen des Heeren in hun leven, ook was zij hem menigmaal tot bemoediging in zijn ambtelijk werk. Toen hij de gemeente moest dienen met het lezen van een predikatie, zag zij hem naar de preekstoel gaan, en bemerkte dat hem deze gang zeer moeilijk viel, en gevoelde zij dat de man er niet door zag om dat werk te doen; zij kreeg daaronder te zuchten.

Dit was inderdaad bij onze vriend het geval, alles scheen zo toegesloten. Zeer moeilijk begonnen, ontving hij opening en veel vrijmoedigheid in het gebed, en mocht hij verder de dienst met veel vrijmoedigheid leiden. Toen hij haar ontmoette, verklaarde zij hem in welke toestand hij zich bevond had, en ook het ogenblik dat de Heere hem ruimte geschonken had.

Niet lang daarna beliefdde het de Heere deze vrouw dierbare zaken te leren. Door omstandigheden kon haar vriend niet naar haar heengaan om uit haar eigen mond te vernemen wat de Heere haar geschonken had; ongeveer twee weken later was daartoe gelegenheid. Inmiddels had deze vrouw dagelijks veel bezoek gehad van mensen, de één uit belangstelling, de ander uit nieuwsgierigheid of kritiek. Toen haar vriend haar bezocht, mocht zij met veel levendigheid vertellen wat de Heere haar geschonken had, bevestigende het Woord hetwelk Hij jaren geleden tot haar gesproken had. Met veel aandacht en overgave werd geluisterd, waarvan haar vriend getuigde „dit zijn geen vreemde zaken”, later vertelde zij dat op die avond alles zo bijzonder voor haar aandacht was gekomen als of zij het opnieuw mocht beleven; verder kon zij er zo niet meer inkomen. Haar vriend mocht haar hartelijk en teder waarschuwen om toch zeer voorzichtig te zijn, want een mens is zo zeer geneigd om met de weldaden des Heeren wat groots te worden. Maar wat gebeurde? Haar thuisblijven was weinig. Korte tijd later werd de vrouw ziek; haar vriend, haar bezoekende kreeg van haar te horen, dat zij al enkele dagen met nadruk deze woorden voor haar aandacht had gekregen uit Jeremia 2 : 36 „Wat reist gij veel uit, veranderen de uwe weg”, en nu is de Heere mijn omzwerven moe, en heeft mij nu hier neergelegd, wat is het een wonder dat ik in mijn gezonde dagen de Heere mocht zoeken en vinden. Zij is niet meer genezen van haar ziekte. Haar vriend bezocht haar voor de laatste maal, maar kon niet meer met haar spreken, maar mocht haar kwijt worden in haar Borg en Zaligmaker, en nam zwijsend met een handdruk afscheid. De volgende dag was Zondag, voor hij naar de Avonddienst zou gaan, kreeg hij te geloven en te gevoelen dat zijn vriendin de eeuwige rust was ingegaan; het was 10 min. over vijf; na de kerkdienst ging hij naar het sterfhuis; op zijn vraag aan de zoon van de overledene kreeg hij ten antwoord „moeder is om 10 minuten over vijf zacht en kalm overleden”.

Vrienden wat is dat een bevestiging geweest, dat de Heere deze band gelegd heeft, en blijkt ook hieruit niet de gemeenschap der heiligen? Wat u nu hebt verteld, is zeldzaam, dat hoor je tegenwoordig niet zo veel. Dat is zo mensen, Diezelfde God leeft nog, en Zijn volk is in hun Dierbare Borg en Zaligmaker één. 't Is weer laat geworden, wij willen tezamen eindigen en afscheid nemen.

J. van Heteren

HET LIEDBOEK VOOR DE KERKEN

NOG EENS ENKELE VOORBEELDEN

VI

Vorige maal hebben we een begin gemaakt met de bespreking van de zgn. Bijbelliederen. Eén lied hebben we toen al besproken. We konden niet anders zeggen, dan dat het niet de mooie naam kan dragen die er aan gegeven is. Het blijft verre van de vertolking van het Bijbelgedeelte, dat er boven geschreven staat. Vanwege het belang dat aan deze liederen gehecht wordt willen we het bij dit éne voorbeeld niet laten. Dat zou trouwens ook wel heel erg onbillijk zijn. Het is altijd mogelijk om uit welke bundel ook een lied te halen, dat niet te prijzen is. Daarmee kan niet een oordeel over de gehele bundel gegeven worden. Vandaar dat we voor ditmaal nog eens enkele liederen willen bezien. We zullen dan later wel zien, dat er ook in het algemeen over deze liederen nog meer op te merken valt, wat ons doet zeggen, dat deze bundel het niet is, die in de kerken, die het reformatorisch belijden lief hebben, een plaats moet hebben.

We gaan nu eerst eens naar lied 7 „Het Woord, dat u ten leven riep”. Het moet een vertolking zijn van Deuteronomium 30 : 11 - 16.

In dit Schriftgedeelte roept Mozes in de Naam des Heeren het volk van Israël tot de beslissende keuze. Hij toont hoe het gebod des Heeren aan het volk is bekendgemaakt en niet verbor-

gen is. Nu is het één van beide: het leven in de weg der gehoorzaamheid of de dood in de weg der ongehoorzaamheid. Zo staat er aan het eind van de bedoelde tekst: Want dit Woord is zeer nabij u, in uw mond en hart om dat te doen. Ziet ik heb u heden voorgesteld het leven en het goede, de dood en het kwade . . .”

Hoe wordt nu dit laatste gedeelte vertolkt? We kunnen het horen in het laatste vers van gezang 7 :

**Het Woord van liefde, vrede en recht
is in uw eigen mond gelegd,
is in uw eigen hart geschreven.
Rondom u klinkt de stem van God:
Vrijspraak, vertroosting en gebod,
Vlak vóór u ligt de weg ten leven.**

Hier wordt dus duidelijk alleen gelet op het leven door het gebod. Maar de weg waarlangs, waarom het in dit gedeelte zo indringend gaat, blijft geheel verborgen, zoals trouwens in het gehele gezang. Van de andere zijde: de dood buiten de gehoorzaamheid horen we in het geheel niets. Het is dan ook opmerkelijk, dat het lied de tekst afbreekt en een gedeelte wat er zeker bij behoort niet vertolkt namelijk vers 17 en 18. „Maar indien uw hart zich zal afwenden en gij niet horen zult . . . zo verkondig ik u heden, dat gij voorzeker zult omkomen . . .”

Zo wordt de ernst van dit gedeelte weggezo-

gen. We gaan nog eens verder in de afdeling Bijbelliederen en komen tot gezang 22. Dit gaat over Spreuken 8 en 9 en heeft als opschrift: „De wijsheid van vóór alle tijden”. Het moet ons echt van het hart, dat het toch een vreemde zaak is om hier boven te schrijven: naar Spreuken 8 en 9. In de eerste plaats zal toch wel niemand menen, dat in zes coupletten van 6 regels twee hoofdstukken van zo geweldige inhoud met samene 54 verzen ook maar enigszins tot hun recht kunnen komen. Het is daarom al bezwaarlijk om hier aan te nemen, wat in het boekje „Uit de werkplaats van het liedboek” staat dat juist dit soort liederen een zo letterlijk mogelijke berijming van de tekst wil zijn.

Maar dan is het meer te betreuren, dat wel de nodiging van de opperste wijsheid in het algemeen klinkt in het gezang, maar van de weg der bekering waarin alleen hetgeen in die nodiging wordt toegezegd geen woord te vinden is. Hoe klinkt die in vers 6 van Spreuken 9: „Verlaat de slechtigheden en leeft; en treedt in de weg des verstands”.

Geheel Spreuken 9 wordt in deze twee verzen samengevat:

**De opperste wijsheid, de vrouwe
die hoog is, edel en rein
heeft hier haar paleis laten bouwen
en open hof zal het zijn.
O, komt tot de zeven pilaren,
eenvoudige, dolende scharen,
breekt brood, drinkt bloedrode wijn.**

**Ja, hier is het leven te winnen
dat opweegt tegen de dood.
de dienst van de hemelse minne
die God van oudsher gebod,
de stralende vrouwe, de schone,
de wijsheid, die bij u wil wonen
onzelf aan tafel u noodt.**

Hoe vlak wordt de roepstem weergegeven. Het tegelijk indringend persoonlijke en ruime van: „Wie is slecht? Hij kere zich herwaarts”, is hier geworden tot „eenvoudige dolende scharen”.

Nog eenmaal willen wij een lied bezien. Het is dan goed er één te bezien die een gedeelte uit het Nieuwe Testament bezingt namelijk Filippenzen 2 : 5 - 11. Het gaat over de vernedering van Jezus en de Naam, die Hij boven alle naam ontvangen heeft. We gaan er maar aan voorbij, dat in het lied niet gesproken wordt over het doel van deze vernedering van Christus in de Zijnen namelijk dat zij in ware zelfverloochening zouden leven ten opzichte van anderen, alhoewel deze tekst er wel bijgenomen is. We zouden het dan enkel een grote onnauwkeurigheid kunnen noemen, die vaak voorkomt als we de opschriften met de inhoud vergelijken. Het is dacht ik toch wel geoorloofd om alléén de vernedering te overdenken. Maar dat komt juist niet naar voren. De diepte van Zijn liefde, waarmee Hij Zich gegeven heeft voor arme zondaren komt niet uit. Oordeelt u zelf, als we hier het middelste vers overnemen :

**Zoon van God en zoon van David,
Priester zonder waardigheid
Die ten dienste van de slaven
Als een slaaf op aarde zijt,
aan de mens gelijk geworden
ja gestorven
voor ons aller zaligheid.**

Hier weer dat vage over een inderdaad niet te peilen wonder. Maar dan toch een wonder, dat het hart, dat God vreest, de woorden der Schrift leert naspreken. En dat wordt er nu eenmaal in gemist.

We hebben nu geluisterd naar enkele voorbeelden. Helaas moeten we zeggen, dat deze niet op zichzelf staan. Ze zijn naar ons gevoelen tekenend voor de bundel en voor de verzameling van de Bijbelliederen. Het onaanvaardbare ligt voor ons niet alleen in enkele verzen, maar in bepaalde tendenzen, die voor veel liederen geldt en die we ook nader hopen te laten zien.

D. Slagboom.

Weer naar Canada

1

Het is elke keer opnieuw een tijd van belevenissen, wanneer we onze kinderen in Canada mogen bezoeken. Over onze reis in 1974 hebben we op verzoek een en ander in ons blad geschreven. We willen dat nu niet zo uitgebreid doen als toen. Zoiets moet tot de uitzonderingen beperkt blijven. Uit de reacties hebben we wel kunnen opmaken, dat velen de artikelen gelezen hebben. Dat is mede hieruit te verklaren, dat vele lezers van ons blad familie in Canada en de Verenigde Staten hebben wonen of zelfs al eens of meermalen een reis naar dit werelddeel hebben gemaakt. Maar al geven we deze keer geen reisverslag, we willen toch een en ander naar voren brengen.

Eerst logeerden we met zijn drieën — ikzelf en twee dochters — bij Bill en Marja, met wie we vorig jaar een uitstapje naar de States hebben gemaakt. Zij wonen met hun acht kinderen sinds ruim een jaar in Norwich, zo ongeveer halverwege tussen London en Hamilton, waar kerken zijn van de Free Reformed Churches, waarmee onze kerken bepaalde contacten onderhouden. In Norwich is een gemeente van the Netherlands Reformed Congregations. Deze gemeente is geïnstitueerd op 22 oktober 1950. Zij heeft thans ongeveer 750 leden en doopleden. Zij beschikt over een heel mooi kerkgebouw, dat enkele jaren geleden gebouwd is. Daar staat sinds een paar jaar Ds. A. M. den Boer. Deze kwam al heel gauw op bezoek om kennis te maken. Vorig jaar was dat niet mogelijk geweest, omdat hij toen in de West was om gemeenten daar te dienen. We behoeven niet te zeggen, dat we dit bezoek zeer op prijs stelden. In de loop van de volgende week hebben we op een morgen Ds. den Boer in zijn pastorie bezocht en ook kennis met zijn echtgenote gemaakt.

We kunnen tot verschillende kerkelijke groeperingen behoren, maar toch een zijn van gevoelen. Dan zijn er geen kerkmuren. Het deed ons goed te mogen constateren, dat we over kerkmuren heen waardering voor elkaar kunnen hebben. We legden ook nog een bezoek af bij vrienden, die tot deze gemeente behoren, met wie we al tien jaar geleden kennis hebben gemaakt.

Norwich is een plaatsje waar veel Hollanders wonen. In de meeste winkels kan men zich verstaanbaar maken met onze taal. Vele leden van de gemeente van Ds. den Boer wonen in Norwich of in de omgeving. Er zijn er natuurlijk ook die verder weg wonen. In de loop van de laatste jaren hebben zich daar verschillende boeren gevestigd.

De gemeente breidt zich voortdurend uit. Daaraan werkt mee, dat zij een eigen predikant heeft en er in september een eigen school geopend wordt. Dat is te danken aan het initiatief van Ds. den Boer, die het belang van een eigen school duidelijk zag. Zijn pogingen zijn niet vruchteloos geweest. Achter het kerkgebouw verrijst een schoolgebouw met 6 klasselokalen, een gymnastiekzaal en wat verder tot een dergelijk gebouw behoort. Dat vraagt van de leden van de school-vereniging belangrijke financiële offers, zo'n duizend dollar per jaar. Afgezien nog van de bedragen die voor de schoolbouw en voor de schoolbussen nodig waren. Als ik me goed

herinner ging het om een bedrag van rond 160 duizend dollar. Er zijn twee schoolbussen aangeschaft om dagelijks de kinderen op te halen en naar huis terug te brengen, die veraf wonen. Het blijkt nu al, dat er van de nieuwe school een grote aantrekkingskracht uitgaat. Er zijn al ouders, die schoolgaande kinderen hebben of krijgen, die er over denken zich in Norwich of omgeving te vestigen.

Voor het behoud van de geëmigreerde gezinnen in Canada zijn twee zaken van groot belang. De eerste is wel, dat men zich voegt bij een kerkelijke gemeente, waar de beproefde waarheid verkondigd wordt. Zo gemakkelijk raakt men van de rechte weg af. Verkeerde opvattingen kunnen ingang vinden. Enz. Hier dragen ook de kerkelijke leiders grote verantwoordelijkheid. In ons eigen vaderland kunnen we het zien, dat langzamerhand in verschillende gemeenten en kerken een andere koers gevaren wordt. Dat gevaar is er ook in het nieuwe land. Er is soms weinig voor nodig om de geestelijke inslag van een gemeente te veranderen. Er komen mensen binnen van een nieuwe geest. Er gaan mensen heen, die nog van de oude stempel zijn. De kerken hebben dringend behoefte aan dienaren, ook aan ouderlingen en diakenen, die de gemeenten willen bewaren bij de waarheid die ten leven is. Dat is overal van belang.

Hier komt dan de vraag naar voren hoe het staat met het christelijk onderwijs. We weten hoe het in het algemeen in ons vaderland is. Het is al weer enige tijd geleden, dat we als invaller moesten spreken voor een reformatische schoolvereniging. Het was in een plaats, waar verschillende christelijke scholen zijn met in totaal 30 à 40 onderwijzers en onderwijzeressen. Het juiste aantal is me ontgaan. Zoals we daar vernamen gingen er van hen minder dan 10 regelmatig naar de kerk! Dat is tekenend. In vele plaatsen waar Gereformeerde Gemeenten zijn staat een eigen school. De laatste jaren komen er hier en daar reformatische scholen, die op Schriftuurlijke grondslag staan. Wanneer men in onze kringen in vroeger jaren wat aktiever zou zijn geweest, zou het mogelijk nu niet zo bedenkelijk zijn met het christelijk onderwijs in ons vaderland. We kunnen als ouders nooit genoeg onze verantwoordelijkheid beseffen. Waar het mogelijk is heeft men zijn medewerking te verlenen aan de oprichting van goede christelijke scholen, basis-scholen en ook andere. Het gaat om het behoud van de gezinnen en van de kerk.

De ouders moeten worden geactiveerd. De school behoort aan de ouders. Die moeten er bij betrokken worden en blijven. Dat geldt uiteraard ook de kerk. Louwheid en onverschilligheid werken funest en de vijand doet er zijn winst mee.

De kerk mag wel alles doen om de kinderen bij de waarheid te houden. Wanneer onze kinderen niet meer horen, dat ze wedergeboren, vernieuwd van hart en leven moeten worden, vallen ze in het oordeel van de stille gerustheid. Het gevaar is dan groot, dat allerlei nieuwe opvattingen hun hart en denken gaan vervullen. Natuurlijk is de eerste taak bij de ouders. Wanneer deze niet of alleen uitwendig bij deze dingen leven gaat er van de opvoeding niets uit. Wat we hierboven schreven geldt ook de grotere jeugd. De kerk heeft ook hier een dure roeping. In ons vaderland en in Canada en overal, waar de kerk gevonden wordt. Dit wordt zo hier en daar op een rechte wijze verstaan. De jeugd behoort bij de kerk en heeft goede leiding nodig. Dat wordt ook door de gemeenten van the Netherlands Reformed Congregations begrepen. Dat hebben wij in Norwich kunnen opmerken. Maar daarover een volgende maal. B.

BOEKBESPREKING

DE NIEUWE THEOLOGIE EN DE HEILIGE SCHRIFT - door Dr. W. H. Velema.
Uitg. van de Int. Raad van Chr. Kerken.

Deze brochure bevat de enigszins uitgewerkte tekst van het referaat gehouden voor de jaarvergadering van de Stichting Nederland I.C.C.C., op 23 mei 1970 te Amersfoort. De vierde druk is verschenen.

De titel zegt al genoeg. Over de nieuwe theologie zijn al verschillende publikaties verschenen. „Het is duidelijk dat de nieuwe theologen niet allen gelijk denken. Maar er is eenzelfde streven. Men heeft eenzelfde uitgangspunt. Bij alle verschil is er op dit punt eenheid. Men mag dan ook over de nieuwe theologie spreken. Uitgangspunt is de veranderende situatie van de moderne mens. Hij is mondig geworden. Hij staat vrij en zelfstandig in de werkelijkheid van deze wereld. Aldus Dr. Velema. En dan even verder: „De moeilijkheid zit in het feit dat de moderne mens uitgangspunt

I.C.C.C.

„Om het Woord Gods en om het getuigenis van Jezus Christus.”
(Openb. 1:9)

GETROUW

- Getrouw is het maandelijks verschijnende Nederlandstalige orgaan van de Internationale Raad van Christelijke Kerken, de ICC.
- Het blad geeft naast nieuws over de strijd tegen valse oecumene, modernisme en Schriftkritiek, informatie over de „Ondergrondse Kerk” achter het IJzere Gordijn.
- Bovendien kunt u er regelmatig in lezen over het werk van „Internationale Christelijke Handreiking”, de hulpverleningsorganisatie van de ICC.
- Getrouw wil temidden van de vloedgolf van revolutie-theologie, neo-marxistische ondermijning en Godsverlating getuigend heenwijzen naar het vaste Bijbelse fundament in de Gekruisigde Christus.
- Getrouw wil een spreekbuis zijn voor hen die om Christus' wil vervolgd worden.
- Getrouw wil steun verlenen ten behoeve van het geestelijke heil en het materiële welzijn van de armen en hongerende in deze wereld.

Redaktie en administratie :

Frederiksplein 24 - Amsterdam - 1002 - Telefoon 020 - 22 93 97

● **GETROUW HOORT THUIS IN ELK CHRISTELIJK GEZIN**

Voor al Uw boeken, bijbels en psalmboeken

BELEEFD AANBEVELEND

Boekhandel van Leeuwen

POSTBUS 39, URK

TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531

HOTEL DREYEROORD - OOSTERBEEK

Telefoon 085 - 333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuisvoelt”.

Tevens Hotel-pension de „DREYERHOEVE”

Telefoon 085 - 332904 met dezelfde sfeer en verzorging

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalm boekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal
Telefoon 08385 - 13978 - Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77)

Voor Bijbel, Boeken en Muziek is
LINDENBERG uniek!

Grote voorraad - Snelle levering, ook van de allernieuwste uitgaven.

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 4-8 (postb. 4209) Rotterdam-16
Telefoon 010 - 11 16 07

is van de nieuwe theologie. Dat is tevens het klenpunt. Want hoe zal de Schrift soeverein aan het Woord komen? Bijna aan het einde van zijn rede vraagt Dr. Velema: „Wat is in onze tijd nodig?” en hij antwoordt: „De belijdenis van de Schrift als het Woord van God.” In kort bestek zegt Dr. Velema veel om over na te denken. De brochure kost f 3,-, franko, te bestellen door overmaking van het bedrag op girorekening no. 52 49 90 ten name van de Alg. Secr. ICC, Amsterdam. B.

Vele kwalen vinden hun oorzaak in NERVOSITEIT, vandaar de steeds toenemende vraag naar onze doeltreffende en beslist onschadelijke

ZENUWKRUIDEN

Kuur voor een maand f 9,50

Drogisterij (verzendskosten Inbegrepen)

SIKKING

Barneveldstr. 5 - Haarlem - Tel. 023-312882 - Giro 190609

G.B.S.

D.V. ZATERDAG 16 AUGUSTUS '75

10e TOOGDAG

grote zaal „TIVOLI” Lepelenburg

UTRECHT

AANVANG 10.30 UUR

S P R E K E R S :

Ds. J. van Haaren
Ds. Joh. v. d. Poel
Ds. Tj. de Jong
Ds. A. v. d. Berg
Ds. H. v. Leeuwen

SLUITING :

Ds. E. du Marchie van Voorthuysen.

Op deze toogdag, tevens gedenktag, zullen belangrijke mededelingen gedaan worden met betrekking tot de uitgave van het N.T. in de russische taal en de verdere verspreiding van Gods Woord.

In de pauze gelegenheid tot het verkrijgen van koffie e.a.

U komt toch ook met uw gezin naar Utrecht ?